

Briselē, 2025. gada 14. martā
(OR. en)

6937/25

ENV 141
CLIMA 65

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Globālā vides politika – viedokļu apmaiņa

1. Lai Padomes (Vide) 2025. gada 27. marta sanāksmē ievirzītu viedokļu apmaiņu par minēto tematu, prezidentvalsts ir sagatavojusi pielikumā pievienoto piezīmi un jautājumus ministriem.
2. Pastāvīgo pārstāvju komiteja tiek aicināta ņemt vērā prezidentvalsts piezīmi un jautājumus un nosūtīt tos Padomei viedokļu apmaiņas nolūkā.

Globālā vides politika

- Viedokļu apmaiņa -

Apvienoto Nāciju Organizācijas Vides programma (*UNEP*) ir pasaulē vadošā iestāde vides jomā. Kopš tās izveides 1972. gadā *UNEP* ir nodrošinājusi vadību, zinātni un risinājumus plašam vides jautājumu klāstam un ir bijusi katalizators 193 dalībvalstu centieniem un sadarbībai mūsu planētas labā. *UNEP* pilnvaras aptver visus dabiskās vides elementus, tostarp klimatu, gaisu, ūdeni un okeānus, augsnes, mežus un biodaudzveidību, ķīmikālijas un atkritumus, kā arī plašu transversālu jautājumu klāstu, tostarp zinātni, vides tiesības un pārvaldību, zaļo ekonomiku, resursefektivitāti, dabas katastrofas, kā arī sieviešu un jauniešu ieguldījumu vides aizsardzībā. Lai uzlabotu globālās vides stāvokli, tā sadarbojas ar valstu valdībām, pilsonisko sabiedrību, privāto sektoru un starptautiskajām organizācijām, kas iesaistītas vides aizsardzībā.

Neraugoties uz visiem centieniem, ko īsteno plašs vides aizsardzībā iesaistīto dalībnieku loks, spiediens uz globālo vidi nemitīgi pieaug. Ilgtespējīgi ražošanas un patēriņa modeļi nozīmē, ka mēs pakāpeniski pārsniedzam visas planētas iespēju robežas, planētas trīskāršo krīzi pārvēršot polikrīzē, kurā ūdens kvalitāte un pieejamība, augsnes veselība un ražīgums, pārmērīga ķīmikāliju koncentrācija un slikta kritiski svarīgo resursu pārvaldība kļūst par jauniem izaicinājumiem cīņā par veselīgas planētas nodrošināšanu visiem.

Mainīgā ģeopolitiskā vide, bažas par drošību, dezinformācija un polarizācija liek valdībām un iedzīvotājiem mainīt prioritātes – no ilgtermiņa labklājības, kuras pamatā ir tīra vide, uz īstermiņa krīžu pārvarēšanu. Domstarpības par vides krīžu cēloņiem, prioritātēm un risinājumiem mazina pārliecību par to, ka mēs spēsim tos atrisināt ar daudzpusēja dialoga palīdzību. Īstenošanas kavēšanās ļauj krīzēm augt un to izmaksām palielināties, rezultātā radot arvien lielāku finansiālo plaisu starp vajadzībām un pieejamajiem resursiem.

Notiekošās sarunas par jaunu starptautisku juridiski saistošu instrumentu attiecībā uz plastmasas piesārņojumu, tostarp jūras vidē, uzskatāmi parāda visas iepriekš minētās bažas saistībā ar daudzpusējiem sarežģītu globālās vides problēmu risinājumiem. Lai gan lēmums izstrādāt šo instrumentu tika pieņemts 2022. gadā un bija paredzēts, ka darbs pie tā tiks pabeigts līdz 2024. gada beigām, piecās Starpvaldību sarunu komitejas (*INC*) sanāksmēs puses nespēja rast kompromisa risinājumu acīmredzamai globālai problēmai, kas steidzami jārisina. Galvenās domstarpības ir par to, kurā plastmasas aprites cikla posmā mums ir jārīkojas, un par to, kā finansēt gan turpmākās darbības, gan plastmasas piesārņojuma radīto ietekmi uz vidi. Lai efektīvi risinātu minētās problēmas, mums pēc iespējas agri ir jārīkojas plastmasas vērtības ķēdē, pirms plastmasa kļūst par atkritumiem, kas piesārņo vidi.

2025. gads *UNEP* ir svarīgs, jo gaidāmajā Apvienoto Nāciju Organizācijas Vides asamblejas sanāksmē, kas notiks 2025. gada decembrī Nairobi, ir paredzēts pieņemt *UNEP* vidusposma stratēģiju un darba programmu 2026.–2029. gadam. Sarunas par jauno starptautisko juridiski saistošo instrumentu attiecībā uz plastmasas piesārņojumu, tostarp jūras vidē, atsāksies Starpvaldību sarunu komitejas 5. sesijā, kas notiks 2025. gada augustā Ženēvā. Lai sekmīgi pabeigtu abas sanāksmes, ārkārtīgi svarīga ir ES un tās dalībvalstu plaša līdzdalība un dziļa iesaiste gan ministru, gan ekspertu līmenī. Ministru līdzdalība ir būtiska, lai izklūtu no strupceļa politiski jutīgos jautājumos par primāro plastmasas ražošanu, ķīmikālijām, kas rada bažas, un finansējumu. Mums ir pilnībā jāizmanto mūsu speciālās zināšanas un politiskās saites, lai vadītu minētās sanāksmes un efektīvi risinātu mainīgo daudzdimensionālo vides krīzi.

Jautājumi ministriem:

1. Kā Eiropas Savienība un tās dalībvalstis var atbalstīt efektīvu sadarbību vides jomā ar mērķi īstenot daudzpusējus vides nolīgumus un veicināt ilgtspējīgu attīstību pašreizējām un nākamajām paaudzēm?
 2. Kā Eiropas Savienība un tās dalībvalstis, kā arī citas valstis, kurām ir vērienīgi mērķi, var veicināt sekmīgu iznākumu sarunām par jaunu starptautisku juridiski saistošu instrumentu attiecībā uz plastmasas piesārņojumu, tostarp jūras vidē, gatavojoties *INC-5.2.* sanāksmei Ženēvā 2025. gada augustā?
-